

ΣΤΕ 647/2019 [ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΕΠΑΝΑΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΟΡΙΩΝ ΑΙΓΙΑΛΟΥ]*

Περίληψη

- Με τις αιτήσεις του ενώπιον της Κτηματικής Υπηρεσίας για επανακαθορισμό της οριογραμμής αιγιαλού στην ιδιοκτησία του, ο αιτών είχε προβάλλει ειδικότερους ισχυρισμούς, με προσκομιδή σχετικών στοιχείων, αναφορικά με τα όρια του τμήματος του ακινήτου του, που καταλαμβάνεται από την καθορισθείσα οριογραμμή του αιγιαλού, την ύπαρξη δένδρων και μεγάλου υψομέτρου στην πλευρά της ιδιοκτησίας προς τη θάλασσα και τον επανακαθορισμό των ορίων του αιγιαλού, που έγινε στο όμορο δημόσιο κτήμα, και στο οποίο το όριο του αιγιαλού οπισθοχώρησε προς την πλευρά της θάλασσας. Εξάλλου, στο φωτογραφικό υλικό που υποβλήθηκε στη Διοίκηση και υπάρχει στη Δικογραφία, εμφανίζεται παραθαλάσσια έκταση με χαμηλή βλάστηση και διάσπαρτα δένδρα, τα οποία φύονται στο όριο αμμώδους παραλίας, ενώ, στην εν λόγω έκταση, περιλαμβάνονται βραχώδεις εξάρσεις σε μικρή απόσταση από την ακτή. Με τα δεδομένα αυτά, η προσβαλλόμενη πράξη αιτιολογείται πλημμελώς, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα με την αίτηση. Τούτο, διότι το επίδικο αίτημα για επανακαθορισμό των ορίων του αιγιαλού απορρίφθηκε χωρίς να αντιμετωπισθούν οι πραγματικοί ισχυρισμοί που προέβαλε ο αιτών, ειδικώς ως προς το όριο βλάστησης μέχρι την αμμώδη έκταση και την ύπαρξη μεγάλου υψομέτρου, το οποίο εμποδίζει την ανάβαση των κυμάτων στο τμήμα του ακινήτου που εμπίπτει στον αιγιαλό, καθώς και ως προς τη διαφορετική χάραξη της οριογραμμής του αιγιαλού στο ακριβώς όμορο δημόσιο κτήμα.

Πρόεδρος: Αθ. Ράντος

Εισηγητής: Μ. Τριπολιτσιώτη

*Συναφής η απόφαση ΣΤΕ 648/2019.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

2. Επειδή, ο ν. 2971/2001 «Αιγιαλός, Παραλία και άλλες διατάξεις» (Α΄ 285), όπως ίσχυε κατά το χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης, ορίζει, στο άρθρο 5 παρ. 9, ότι «Σε περίπτωση εσφαλμένου καθορισμού της οριογραμμής του αιγιαλού ή του παλαιού αιγιαλού ή της παραλίας επιτρέπεται ο επανακαθορισμός κατά τη διαδικασία του παρόντος άρθρου. Η διαδικασία για τον επανακαθορισμό κινείται είτε αυτεπαγγέλτως από την Κτηματική Υπηρεσία είτε ύστερα από αίτηση κάθε ενδιαφερομένου και προσκόμιση στοιχείων που να αποδεικνύουν το σφάλμα του

πρώτου καθορισμού...». Περαιτέρω, στο άρθρο 9 του νόμου, με τίτλο «Στοιχεία καθορισμού αιγιαλού και παραλίας», προβλέπεται ότι «1. Η Επιτροπή για τη χάραξη της οριογραμμής του αιγιαλού και της παραλίας λαμβάνει υπόψη της ύστερα από αυτοψία τις φυσικές και λοιπές ενδείξεις, που επηρεάζουν το πλάτος του αιγιαλού και της παραλίας και ενδεικτικά: α) τη γεωμορφολογία του εδάφους, αναφορικά με κατηγορίες υψηλών και χαμηλών ακτών, τη σύστασή του, καθώς και το φυσικό όριο βλάστησης, β) την ύπαρξη, τα όρια και το είδος των παράκτιων φυσικών πόρων, γ) τα πορίσματα από την εκτίμηση των μετεωρολογικών στοιχείων της περιοχής, δ) τη μορφολογία του πυθμένα, ε) τον τομέα ανάπτυξης κυματισμού σε σχέση με το μέτωπο της ακτής, στ) την ύπαρξη τεχνικών έργων στην περιοχή, που νομίμως υφίστανται, ζ) τις τυχόν εγκεκριμένες χωροταξικές κατευθύνσεις και χρήσεις γης που επηρεάζουν την παράκτια ζώνη, η) την ύπαρξη δημόσιων κτημάτων κάθε κατηγορίας που βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση με την παράκτια ζώνη, θ) τυχόν υφιστάμενο Κτηματολόγιο και ι) την ύπαρξη ευπαθών οικοσυστημάτων και προστατευόμενων περιοχών. 2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων καθορίζονται οι προδιαγραφές και λοιπές λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου». Εξάλλου, κατ' εξουσιοδότηση της παραπάνω παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν. 2971/2001, εκδόθηκε η 1089532π.ε./8205 π.ε./Β0010/20.4.2005 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών «Στοιχεία καθορισμού αιγιαλού και παραλίας» (Β' 595/2005), σύμφωνα με την οποία τα στοιχεία που λαμβάνει υπόψη της η Επιτροπή για τη χάραξη των αντίστοιχων οριογραμμών είναι, ως προς τον αιγιαλό, η γεωμορφολογία του εδάφους, στην έννοια της οποίας εντάσσονται οι κατηγορίες υψηλών και χαμηλών ακτών, η εδαφική σύσταση της ακτής, η αποσάρθρωσή της από την επίδραση του κυματισμού και το φυσικό όριο βλάστησης δενδρωδών, θαμνωδών και ποωδών παράκτιων φυτών (άρθρο 1), τα μετεωρολογικά στοιχεία της περιοχής (άρθρο 2), τα κυματικά στοιχεία της περιοχής (άρθρο 3) και η ύπαρξη τεχνικών έργων που νομίμως υφίστανται (άρθρο 4).

3. Επειδή, όπως έχει κριθεί, όταν ζητείται από ενδιαφερόμενο ο επανακαθορισμός, κατά το άρθρο 5 παρ. 9 του ν. 2971/2001, αιγιαλού, παλαιού αιγιαλού ή παραλίας, η Διοίκηση οφείλει να επιλαμβάνεται του αιτήματος, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενδιαφερόμενος προσκομίζει κρίσιμα στοιχεία για την απόδειξη σφάλματος κατά τον αρχικό καθορισμό. Επομένως, η παράλειψη της Διοίκησης να αποφανθεί επί αιτήσεως επανακαθορισμού των ορίων αιγιαλού, παλαιού αιγιαλού ή παραλίας, συνοδευομένης από σχετικά στοιχεία, συνιστά παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας, υποκείμενη σε αίτηση ακυρώσεως, οι δε πράξεις, με τις οποίες η Διοίκηση απορρίπτει για οποιοδήποτε λόγο ή αρνείται να εξετάσει την αίτηση αυτή έχουν εκτελεστικό χαρακτήρα (Σ.τ.Ε. 158/2017, 3196/2015, 2245/2014, 4807/2013 κ.ά.). Συνεπώς, η αίτηση παραδεκτώς στρέφεται κατά της από 18.9.2012 έκθεσης της Επιτροπής καθορισμού των οριογραμμών αιγιαλού και παραλίας ν. Λακωνίας.

4. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, με την 1072054/7011/B0010/17.10.2002 απόφαση του με εντολή Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών υπογράφοντος Γενικού Διευθυντή Δημ. Περιουσίας και Εθν. Κληρ/των (Δ' 997/14.11.2002) καθορίσθηκαν οι οριογραμμές αιγιαλού και παραλίας στη θέση "Κρυανή - Μποζά" της Τ.Κ. Ασωπού του Δήμου Μονεμβασίας του ν. Λακωνίας. Ο αιτών φέρεται ως κύριος ακινήτου, εμβαδού 4.297,69 τ.μ. στην παραπάνω θέση, τμήμα του οποίου, εμβαδού 454,20 τ.μ., καταλαμβάνεται από τις καθορισθείσες οριογραμμές του αιγιαλού και της παραλίας. Με έγγραφό του ο Δήμος Ασωπού ζήτησε επανακαθορισμό των ορίων αιγιαλού και παραλίας στην περιοχή αυτή και σε θέση όμορη της ιδιοκτησίας του αιτούντος, πράγματι δε με την 1088309/7848/B0010/24.11.2003 απόφαση του ίδιου οργάνου (Δ' 1348/8.12.2003), έγινε επανακαθορισμός των οριογραμμών αιγιαλού και παραλίας στις κορυφές αιγιαλού 2-3-4-5-6, οι οποίες καθορίσθηκαν με την προηγούμενη 1072054/7011/B0010/17.10.2002 απόφαση. Με τη νεότερη αυτή πράξη, στην οποία αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι όπισθεν των επίμαχων κορυφών υπάρχουν δημόσια κτήματα που έχουν παραχωρηθεί κατά χρήση στο Δήμο Ασωπού, καθώς και ότι οι κορυφές 3, 4 και 5 βρίσκονται στο ίδιο ανάπτυγμα πελάγους με τις κορυφές 2 και 6, η οριογραμμή του αιγιαλού οπισθοχώρησε σε ικανή απόσταση προς το μέρος της θάλασσας. Στη συνέχεια, ο αιτών υπέβαλε στην Κτηματική Υπηρεσία Π.Ε. Λακωνίας τις με αριθμό πρωτοκόλλου 792/27.4.2011, 1193/29.6.2011, 1295/13.7.2011, 1766/23.9.2011 και 381/21.2.2012 αιτήσεις του, με συνημμένους τίτλους ιδιοκτησίας του ακινήτου του, τοπογραφικό διάγραμμα αυτού, φωτογραφικό υλικό καθώς και την από Φεβρουαρίου 2012 έκθεση φωτοερμηνείας δασολόγου, με τα οποία ζήτησε τον επανακαθορισμό των ορίων του αιγιαλού, από τον οποίο καταλαμβάνεται το προαναφερόμενο τμήμα του ακινήτου του, εμβαδού 454,20 τ.μ. Στις παραπάνω αιτήσεις, ειδικότερα, ο αιτών επεσήμανε ότι το ακίνητό του είναι οριοθετημένο από τους δικαιοπαρόχους του ήδη από 100 και πλέον ετών με μανδρότοιχο (ξερολιθιά), τμήμα της οποίας υφίσταται ακόμη προς την πλευρά της παραλίας και μνημονεύεται στο 4116/1984 συμβόλαιο γονικής παροχής Συμ/φου Μολάων, ότι η μορφολογία του εδάφους του ακινήτου του, το οποίο καλλιεργείται, είναι εντελώς διαφορετική από εκείνην της αμμώδους ακτής, με υψομετρική διαφορά μέχρι ένα μέτρο και με αδύνατη την ανάβαση των κυμάτων, ότι στα όμορα, σε απόσταση λίγων μέτρων, δημόσια κτήματα, τα οποία έχουν παραχωρηθεί στο Δήμο Ασωπού, εχώρησε εντελώς διαφορετική χάραξη των γραμμών του αιγιαλού, κατόπιν ένστασης του δήμου αυτού, καθώς και ότι στο επίδικο τμήμα υπάρχουν δένδρα και παλαιά πρόχειρη ξύλινη κατασκευή για προστασία από τον ήλιο. Περαιτέρω, στο συμπέρασμα της έκθεσης φωτοερμηνείας αεροφωτογραφιών των ετών 1945 και 1960, την οποία προσκόμισε στην Κτηματική Υπηρεσία ο αιτών, αναφέρεται ότι, σύμφωνα με τις παραπάνω αεροφωτογραφίες, η θάλασσα φτάνει ως το δυτικό όριο του κτήματος που αποτελεί η λιθόκτιστη μάντρα, αλλά και δυτικότερα αυτής, στις δε επιμέρους παρατηρήσεις της έκθεσης και στο σχετικό από Φεβρουαρίου 2012 τοπογραφικό σημειώνεται το ίχνος παλαιάς πεζούλας και επισημαίνεται ότι, στις αεροφωτογραφίες του έτους 1945, "Στο κέντρο περίπου του κτήματος και προς τα δυτικά υπάρχει

πιθανά πηγάδι”. Τέλος, τόσο στην ερμηνεία των αεροφωτογραφιών του έτους 1960, όσο και στις παρατηρήσεις της έκθεσης για την “σημερινή” κατάσταση του ακινήτου, σημειώνεται ότι φύονται δένδρα δίπλα στην μάνδρα, που αποτελεί το δυτικό όριο του κτήματος, και ότι υπάρχει παλιό συρματοπλεγμα, σε ορισμένα σημεία πεσμένο στο έδαφος. Με την προσβαλλόμενη έκθεση της Επιτροπής το αίτημα επανακαθορισμού απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι “Κατά την αυτοψία που πραγματοποιήθηκε δεν διαπιστώθηκε παλαιά μάνδρα κατά μήκος της ακτής, παρά μόνο βράχια της θάλασσας, ούτε το παλιό πηγάδι (στοιχεία που επικαλείται ο αιτών για τον καθορισμό). Η παλιά μάνδρα που υπάρχει στο νότιο τμήμα της φερόμενης ιδιοκτησίας βρίσκεται σε σημείο εκτός αιγιαλού”.

5. Επειδή, από τα παραπάνω προκύπτει ότι με τις αιτήσεις του ενώπιον της Κτηματικής Υπηρεσίας για επανακαθορισμό της οριογραμμής του αιγιαλού στην ιδιοκτησία του, ο αιτών είχε προβάλει ειδικότερους ισχυρισμούς, με προσκομιδή σχετικών στοιχείων, αναφορικά με τα όρια του τμήματος του ακινήτου του που καταλαμβάνεται από την καθορισθείσα οριογραμμή του αιγιαλού, την ύπαρξη δένδρων και μεγάλου υψομέτρου στην πλευρά της ιδιοκτησίας προς τη θάλασσα και τον επανακαθορισμό των ορίων του αιγιαλού που έγινε με την 1088309/7848/B0010/24.11.2003 απόφαση στο όμορο δημόσιο κτήμα, που έχει παραχωρηθεί κατά χρήση στο Δήμο Ασωπού και στο οποίο το όριο του αιγιαλού οπισθοχώρησε προς την πλευρά της θάλασσας. Εξάλλου, στο φωτογραφικό υλικό που υποβλήθηκε στη Διοίκηση και υπάρχει στη δικογραφία εμφανίζεται παραθαλάσσια έκταση με χαμηλή βλάστηση και διάσπαρτα δένδρα, τα οποία φύονται στο όριο αμμώδους παραλίας, ενώ, στην εν λόγω έκταση, περιλαμβάνονται βραχώδεις εξάρσεις σε μικρή απόσταση από την ακτή. Με τα δεδομένα αυτά, η προσβαλλόμενη πράξη αιτιολογείται πλημμελώς, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα με την αίτηση. Τούτο, διότι το επίδικο αίτημα για επανακαθορισμό των ορίων του αιγιαλού απορρίφθηκε χωρίς να αντιμετωπισθούν οι πραγματικοί ισχυρισμοί που προέβαλε ο αιτών, ειδικώς ως προς το όριο βλάστησης μέχρι την αμμώδη έκταση και την ύπαρξη μεγάλου υψομέτρου, το οποίο εμποδίζει την ανάβαση των κυμάτων στο τμήμα του ακινήτου του που εμπίπτει στον αιγιαλό, καθώς και ως προς την διαφορετική χάραξη της οριογραμμής του αιγιαλού στο ακριβώς όμορο δημόσιο κτήμα, η οποία επανακαθορίσθηκε με την 1088309/7848/B0010/24.11.2003 απόφαση. Επομένως, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή, η προσβαλλόμενη πράξη να ακυρωθεί και η υπόθεση να αναπεμφθεί στη Διοίκηση για νέα, νομίμως αιτιολογημένη κρίση.